

SPORAZUM

O UNAPRJEĐENJU I ZAŠTITI INVESTICIJA IZMEĐU BOSNE I HERCEGOVINE I KRALJEVINE DANSKE

Bosna i Hercegovina i Kraljevina Danska, u daljem tekstu: "Ugovorne strane",

U želji da prošire i ojačaju ekonomsku saradnju između Ugovornih strana na osnovama ravnopravnosti i uzajamne koristi;

Sa namjerom da stvaraju i održavaju povoljne uvjete za veće investiranje investitora jedne Ugovorne strane na teritoriji druge Ugovorne strane;

Uvidjevši da će unaprjeđenje i recipročna zaštita takvih investicija po ovom Sporazumu doprinijeti stimulaciji poslovne inicijative i povećati ekonomski prosperitet Ugovornih strana;

Sporazumjele su se kako slijedi

Član 1. Definicije

U cilju ovog Sporazuma:

1. Izraz "investicija" označava svaku vrstu sredstava pod uvjetom da je investiranje izvršeno u skladu sa zakonima i propisima Ugovorne strane i uključivat će posebno, mada ne isključivo:

- a) materijalnu i nematerijalnu, pokretnu i nepokretnu imovinu, kao i bilo koja druga imovinska prava kao što su zakup, hipoteke, retenciona prava, jemstvo, privilegije, garancije i bilo koja druga slična prava;
- b) kompaniju ili poslovno preduzeće, ili dionice, obveznice ili bilo koji drugi oblik učešća u kompanijama ili poslovnim preduzećima i obveznice i obaveze kompanije ili poslovnog preduzeća;
- c) reinvestirani prihodi, potraživanja novca ili zahtjevi za bilo koje izvršenje koje ima ekonomsku vrijednost;
- d) industrijska i prava intelektualne svojine kao što su autorska prava, patentni, industrijski dizajni, trgovački znakovi, tehnologija, trgovačka imena, good-will i know-how;
- e) poslovne koncesije date zakonom ili po ugovoru, uključujući koncesije za istraživanje, uzgajanje, ekstrakciju i eksploataciju prirodnih resursa.

Promjena oblika u kojem su sredstva investirana neće utjecati na njihov karakter kao investicija.

2. Izraz "investitor" označava:

a) u odnosu na Bosnu i Hercegovinu:

- (i) fizička lica koja uživaju status državljana Bosne i Hercegovine prema zakonu koji je na snazi u Bosni i Hercegovini, ako imaju stalni boravak ili glavno mjesto poslovanja u Bosni i Hercegovini;
- (ii) pravna lica osnovana u skladu sa važećim zakonima u Bosni i Hercegovini čije se registrovano sjedište, centralna uprava ili glavno mjesto poslovanja nalaze na teritoriji Bosne i Hercegovine.

b) u odnosu na Kraljevinu Dansku:

(i) fizička lica koja imaju njeno državljanstvo ili nacionalnost, ili koja su stalno nastanjena u Kraljevini Danskoj u skladu sa njenim zakonima;

(ii) bilo koji subjekt, osnovan i priznat kao pravno lice prema zakonu Kraljevine Danske, kao što su kompanije, firme, asocijacije, razvojne finansijske institucije, fondacije ili slični subjekti, bez obzira da li su njihove odgovornosti ograničene ili ne i bez obzira da li su ili ne njihove aktivnosti usmjerene na stjecanje profita.

3. Izraz "prihod" označava iznos dobiven od investicije i posebno, mada ne isključivo, uključuje rojalitete ili licencne naknade, profite, kamate, dividende, prihode od kapitala, honorare i druge naknade.

4. Izraz "teritorija" označava:

a) u odnosu na Bosnu i Hercegovinu: svu kopnenu teritoriju Bosne i Hercegovine, njeno teritorijalno more, svu površinu, podzemlje i zračni prostor iznad, uključujući bilo koju pomorsku oblast smještenu iza teritorijalnog mora Bosne i Hercegovine, koja jeste ili može u budućnosti biti, prema zakonu Bosne i Hercegovine, a saglasno međunarodnom pravu, označena kao područje unutar kojeg Bosna i Hercegovina može vršiti prava u odnosu na morsko dno i podzemlje i prirodne resurse;

b) u odnosu na Kraljevinu Dansku: teritoriju pod njenim suverenitetom, kao i pomorske zone i kontinentalni pojas nad kojim Kraljevina Danska, u skladu sa međunarodim pravom, vrši suverena prava ili jurisdikciju.

Član 2.

Unaprjedenje i zaštita investicija

1. Svaka Ugovorna strana će, u skladu sa svojom općom politikom na polju stranih investicija, ohrabrivati i stvarati povoljne, stabilne i transparentne uvjete za investitore druge Ugovorne strane da investiraju na njenoj teritoriji, uključujući i olakšavanje osnivanja zastupničkih ureda i dopustit će takve investicije u skladu sa svojim zakonodavstvom.

2. Investicijama investitora bilo koje Ugovorne strane bit će u svako doba odobren pošten i pravedan tretman i uživati će punu zaštitu i sigurnost na teritoriji druge Ugovorne strane. Nijedna Ugovorna strana neće ni na koji način, nerazumnim ili diskriminatorским mjerama, ometati proširivanje, upravljanje, održavanje, korištenje, uživanje ili raspolaganje investicijama na svojoj teritoriji od strane investitora druge Ugovorne strane.

3. Svaka Ugovorna strana će se pridržavati svih obaveza koje mogu nastati u vezi sa investicijom investitora druge Ugovorne strane.

Član 3.

Nacionalni tretman i Tretman najpovlaštenije nacije

1. Svaka Ugovorna strana će na svojoj teritoriji odobriti investicijama i prihodima investitora druge Ugovorne strane tretman koji ni u kojem slučaju neće biti manje povoljan od onog koji odobrava investicijama i prihodima svojih vlastitih investitora ili investicijama i prihodima investitora bilo koje treće države, zavisno od toga koji je povoljniji za investitore druge Ugovorne strane.

2. Nijedna Ugovorna strana neće na svojoj teritoriji podvrgnuti investitore druge Ugovorne strane, u pogledu njihovog proširivanja, upravljanja, održavanja, korištenja, uživanja ili raspolaganja njihovim investicijama, tretmanu manje povoljnog od onog koji pruža svojim vlastitim investitorima ili investitorima bilo koje treće države, zavisno od toga koji je povoljniji za investitore druge Ugovorne strane.

3. Odredbe stavova 1. i 2. ovog člana neće biti sačinjene tako da obavezuju jednu Ugovornu stranu da na investitore druge Ugovorne strane proširi korist bilo kojeg tretmana, prednosti ili povlastice koji rezultiraju iz:

a) članstva u bilo kojoj postojećoj ili budućoj Regionalnoj ekonomskoj integracionoj organizaciji ili carinskoj uniji u kojoj je jedna od Ugovornih strana članica ili to može postati;

b) bilo kojeg međunarodnog sporazuma ili aranžmana koji se u cijelosti ili djelimično odnosi na oporezivanje ili bilo kojeg domaćeg zakonodavstva koje se u cijelosti ili djelimično odnosi na oporezivanje.

Član 4.

Nacionalizacija i eksproprijacija

1. Investicije investitora bilo koje Ugovorne strane neće biti nacionalizirane, eksproprijisane ili podvrgnute rekviziciji ili mjerama koje imaju isti efekat kao i nacionalizacija ili eksproprijacija (u daljem tekstu: "eksproprijacija") na teritoriji druge Ugovorne strane, izuzev u javne svrhe koje su vezane sa unutrašnjim potrebama i po propisnom pravnom postupku, na nediskriminatorskoj osnovi i uz brzu, adekvatnu i efektivnu kompenzaciju.

2. Takva kompenzacija će predstavljati pravičnu tržišnu vrijednost pogođene investicije neposredno prije eksproprijacije ili prije nego predstojeća eksproprijacija bude javno poznata na način koji utječe na vrijednost investicije u (daljem tekstu: "datum procjene"), zavisno od toga šta je ranije. Takva pravična tržišna vrijednost će biti obračunata u slobodno konvertibilnoj valuti po tržišnom kursu za tu valutu koji važi na datum procjene. Kompenzacija će uključivati kamatu po normalnoj komercijalnoj stopi za tekuće transakcije, od datuma eksproprijacije do datuma isplate. Naknada će biti plaćena u slobodno konvertibilnoj valuti i učinjena prenosivom, bez odlaganja, u zemlju koju su odredili odnosni tražioci.

3. Pogođeni investitori bilo koje Ugovorne strane imat će pravo, u skladu sa zakonom Ugovorne strane koja vrši eksproprijaciju, pred sudovima ili drugim nadležnim i nezavisnim organima te strane, na hitno preispitivanje pravovažnosti eksproprijacije, njenog postupka i procjene investicije, u skladu sa principima utvrđenim u stavu 1. ovog člana.

4. Kada jedna Ugovorna strana eksproprijira na svojoj teritoriji sredstva kompanije ili preduzeća, koji su osnovani ili konstituirani prema njenom zakonu i u kojima investitori druge Ugovorne strane imaju investicije, uključujući tu i posjedovanje dionica, odredbe ovog člana primjenjivat će se da osiguraju kompenzaciju bez odlaganja, adekvatnu i efektivnu, za one investitore po koje bilo kakvo ugrožavanje ili smanjenje pravedne tržišne vrijednosti takve investicije proizilazi iz eksproprijacije.

Član 5.

Kompenzacija za gubitke

1. Investitorima bilo koje Ugovorne strane koji trpe gubitke, uključujući štete, u odnosu na svoje investicije na teritoriji druge Ugovorne strane, zbog rata ili drugog oružanog sukoba, revolucije, državnog vanrednog stanja, pobune, ustanka ili nereda, bit će od strane druge Ugovorne strane odobren tretman, u pogledu restitucije, obeštećenja, kompenzacije ili drugog rješenja, ne manje povoljan od onog koji ta Ugovorna strana odobrava svojim vlastitim investitorima ili investitorima bilo koje treće države, zavisno od toga koji je povoljniji za investitore druge Ugovorne strane.

2. Bez štete po stav 1. ovog člana, investitor jedne Ugovorne strane koji, u bilo kojoj od situacija navedenih u tom stavu, trpi gubitke na području druge Ugovorne strane koji proizilaze iz:

a) rekvizicije njegove investicije ili njenog dijela od strane njenih snaga ili vlasti; ili

b) destrukcije njegove investicije ili njenog dijela od strane njenih snaga ili vlasti, koja nije bila zahtijevana potrebom situacije,

bit će odobrena restitucija ili kompenzacija, koja će u svakom slučaju biti bez odlaganja, adekvatna i efektivna.

Član 6.

Transferi

1. Svaka Ugovorna strana će u odnosu na investicije na svojoj teritoriji, investitorima druge Ugovorne strane dopustiti slobodan transfer u i iz svoje teritorije. Takvi transferi uključivat će posebno, mada ne isključivo:

- a) početni kapital i dodatne iznose potrebne za održavanje i razvoj investicije;
- b) prihode od investicije;
- c) sredstva za otplatu kredita koji se odnose na investiciju, kao i dospjele kamate;
- d) plaćanja koja proizilaze iz prava nabrojanih u članu 1., stav 1., d) ovog Sporazuma;
- e) investirani kapital ili prihode od potpune ili djelimične prodaje ili likvidacije investicije;
- f) bilo koju kompenzaciju ili drugo plaćanje koji se odnose na članove 4. i 5. ovog Sporazuma;
- g) plaćanja dobijena na osnovu riješenih sporova;
- h) nepotrošene zarade i druge naknade državljana angažovanih iz inostranstva u vezi sa investicijom.

2. Transferi će biti izvršeni bez nepotrebnog odlaganja u konvertibilnoj valuti po deviznom kursu koji se primjenjuje na dan transfera u odnosu na datu transakciju u valuti u kojoj će se transfer izvršiti. U odsustvu tržišta stranih valuta, kurs koji će se koristiti bit će posljednji kurs primjenjivan za investicije domicilne zemlje.

3. Ugovorne strane obavezuju se da takvim transferima odobre tretman ne manje povoljan od tretmana odobrenog transferima koji potiču od investicija izvršenih od strane investitora bilo koje treće države.

Član 7. **Subrogacija**

1. Ako jedna Ugovorna strana ili agencija koju je ona odredila izvrši zakonito plaćanje bilo kojem od svojih investitora, po garanciji ili ugovoru o osiguranju od nekomercijalnih rizika, koje je dala u odnosu na investiciju, druga Ugovorna strana priznat će, unatoč svojim pravima iz člana 10. ovog Sporazuma, valjanost subrogacije u korist prvonavedene Ugovorne strane ili njene agencije bilo kojeg prava ili potraživanja koje je imao investitor.

2. Ugovorna strana ili njena agencija na koju su prenjeta prava investitora bit će u svim okolnostima ovlaštena na ista prava i na isti tretman kao i oštećeni investitor, u pogledu plaćanja koja proistječu iz tih prava.

Član 8. **Rješavanje sporova između jedne Ugovorne strane i investitora druge Ugovorne strane**

1. Bilo koji spor između jedne Ugovorne strane i investitora druge Ugovorne strane u vezi sa investicijom, ukoliko je to moguće, bit će riješen na prijateljski način.

2. Ako bilo koji takav spor ne može biti riješen u roku od šest mjeseci od datuma na koji je spor pokrenut od strane investitora putem pisane obavijesti Ugovornoj strani svaka Ugovorna strana ovim pristaje na podnošenje spora, po izboru investitora, na rješavanje putem međunarodne arbitraže:

a) Međunarodnom centru za rješavanje investicionih sporova (ICSID) na rješavanje arbitražom prema Vašingtonskoj konvenciji od 18. marta 1965. godine, o rješavanju investicionih sporova između država i državljana drugih država, ili

b) *ad hoc* tribunalu prema Dodatnim uvjetima za pravila ICSID-a, ako Centar nije na raspolaganju prema Vašingtonskoj konvenciji, ili

c) *ad hoc* arbitražnim tribunalom ustanovljenom prema Arbitražnim pravilima postupka Komisije Ujedinjenih naroda za međunarodno trgovinsko pravo (UNCITRAL). Tijelo koje će vršiti imenovanja prema navedenim pravilima će biti Generalni sekretar ICSID-a.

Ako strane u sporu imaju različita mišljenja o tome da li je pomirenje ili arbitraža više odgovarajući metod za rješavanje, pravo izbora će imati investitor.

3. Za potrebe ovog člana i člana 25. (2) (b) navedene Vašingtonske konvencije bilo koje pravno lice konstituirano u skladu sa zakonodavstvom jedne Ugovorne strane i koje je prije nastanka spora bilo kontrolisano od strane investitora druge Ugovorne strane, bit će tretirano kao pravno lice druge Ugovorne strane.

4. Bilo koja arbitraža prema Dodatnim uvjetima za pravila ICSID-a ili Arbitražnim pravilima UNCITRAL-a, bit će održana u državi koja je članica Konvencije Ujedinjenih naroda o priznavanju i izvršenju stranih arbitražnih odluka, donesene u Njujorku, 10. juna 1958. godine.

5. Saglasnost data od bilo koje Ugovorne strane u stavu 2. i podnošenje spora od strane investitora prema navedenom stavu, sadržavat će pisanu saglasnost i pisani sporazum strana u sporu za njegovo podnošenje na rješavanje u ciljeve Poglavlja II Vašingtonske konvencije (nadležnost Centra), Dodatnih uvjeta za pravila ICSID-a, člana 1. Arbitražnih pravila UNCITRAL-a i člana II Konvencije Ujedinjenih naroda o priznavanju i provođenju stranih arbitražnih odluka, donesene u Njujorku, 10. juna 1958. godine.

6. U bilo kojoj proceduri koja sadržava investicioni spor, Ugovorna strana se neće pozivati u vidu odbrane, protuzahitjeva, prava na odštetu ili bilo kojeg drugog razloga, da je obeštećenje ili druga kompenzacija za svu ili dio navodne štete primljena ili će biti primljena od investitora koji je strana u sporu, shodno ugovoru o osiguranju ili garanciji, međutim Ugovorna strana može zahtijevati dokaz da se strana u kompenzaciji slaže da investitor ostvari pravo na zahtjev za kompenzaciju.

7. Bilo koja arbitražna odluka donesena u saglasnosti sa ovim članom, bit će konačna i obavezujuća za strane u sporu. Svaka Ugovorna strana će bez odlaganja izvršavati odredbe bilo koje takve odluke i osigurati provođenje takve odluke na svojoj teritoriji.

Član 9.

Konsultacije i razmjena informacija

Ugovorne strane se slažu, da se na zahtjev jedne od njih, hitno konsultuju o bilo kom pitanju koje se odnosi na tumačenje ili primjenu ovog Sporazuma. Ove konsultacije mogu uključivati razmjenu informacija o utjecaju koji zakoni, propisi, odluke, administrativne prakse ili procedure ili politike druge Ugovorne strane mogu imati na investicije obuhvaćene ovim Sporazumom. Ove konsultacije će se održati na prijedlog jedne od Ugovornih strana, u vremenu i mjestu naknadno dogovorenom putem diplomatskih kanala.

Član 10.

Rješavanje sporova između Ugovornih strana

1. Sporovi između Ugovornih strana u vezi sa tumačenjem ili primjenom ovog Sporazuma bit će, ako je to moguće, rješavani putem konsultacija i pregovora posredstvom diplomatskih kanala.

2. Ako se spor između Ugovornih strana ne može riješiti u skladu sa stavom 1. ovog člana u roku od šest mjeseci od datuma zahtjeva za rješavanjem, spor će na zahtjev bilo koje Ugovorne strane biti podnesen arbitražnom tribunalu od tri člana.

3. Takav arbitražni tribunal bit će konstituiran za svaki pojedini slučaj na slijedeći način. U roku od dva mjeseca od datuma prijema zahtjeva za arbitražu, svaka Ugovorna strana imenovat će jednog člana tribunala. Ta dva člana zatim će izabrati državljanina treće države koji će po odobrenju dviju Ugovornih strana biti imenovan predsjedavajućim tribunalala. Predsjedavajući će biti imenovan u roku od dva mjeseca od dana imenovanja druga dva člana.

4. Ako u toku perioda određenog u stavu 3. ovog člana nisu izvršena potrebna imenovanja, bilo koja od Ugovornih strana može pozvati Predsjednika Međunarodnog suda pravde da izvrši bilo koja potrebna imenovanja. Ako je Predsjednik državljanin bilo koje od Ugovornih strana ili je na neki drugi način spriječen da obavi navedenu funkciju, Potpredsjednik će biti pozvan da izvrši potrebna imenovanja. Ako je Potpredsjednik državljanin bilo koje od Ugovornih strana ili je takođe spriječen da obavi navedenu funkciju, bit će pozvan slijedeći po rangu član Međunarodnog suda pravde, koji nije spriječen ili nije državljanin ni jedne od Ugovornih strana, da obavi potrebna imenovanja.

5. Tribunal će odrediti svoj vlastiti postupak.

6. Arbitražni tribunal će donijeti svoju odluku većinom glasova. Takva odluka bit će konačna i obavezujuća za obje Ugovorne strane.

7. Svaka Ugovorna strana snosit će troškove svog člana tribunala i svog predstavljanja u arbitražnom procesu; troškove Predsjednika i ostale troškove Ugovorne strane će snositi u jednakim dijelovima. Tribunal može, međutim, u svojoj odluci naložiti da veći dio troškova snosi jedna od Ugovornih strana, i ta odluka bit će obavezujuća za obje Ugovorne strane.

8. Spor neće biti podnesen međunarodnom arbitražnom tribunalu prema odredbama ovog člana, ako je isti spor pokrenut pred drugim međunarodnim arbitražnim tribunalom prema odredbama člana 8. i još uvijek je na sudu. To neće ometati mogućnost rješavanja spora u skladu sa stavom 1. ovog člana.

Član 11.

Primjena drugih pravila

Ako odredbe zakona jedne od Ugovornih strana ili obaveze prema međunarodnom zakonu koje već postoje ili su naknadno uspostavljene između Ugovornih strana kao dodatak ovom Sporazumu sadrže pravila, bilo opća ili posebna, koja daju pravo investicijama investitora druge Ugovorne strane na tretman povoljniji od onog koji je dat ovim Sporazumom, takva pravila će do mjere do koje su povoljnija imati prednost nad ovim Sporazumom, onoliko dugo koliko traju.

Član 12.

Primjena Sporazuma

Odredbe ovog Sporazuma primjenjivat će se na sve investicije investitora jedne Ugovorne strane na teritoriji druge Ugovorne strane izvršene prije ili nakon stupanja na snagu Sporazuma. Neće, međutim, biti primjenjive na neslaganja ili sporove koji su nastali prije njegovog stupanja na snagu.

Član 13.

Teritorijalno proširenje

Ovaj Sporazum se neće primjenjivati na Faroe ostrva i Grenland.

Odredbe ovog Sporazuma mogu biti proširene i na Faroe ostrva i Grenland što može biti dogovoreno između Ugovornih strana razmjenom obavijesti.

Član 14.

Stupanje na snagu, trajanje i prestanak

1. Svaka Ugovorna strana obavijestit će drugu u pisanoj formi o izvršenju internih zakonskih formalnosti koje se zahtijevaju na njenoj teritoriji za stupanje na snagu ovog Sporazuma. Ovaj Sporazum stupit će na snagu trideset dana od datuma prijema posljednje od dvije obavijesti. Ratifikacioni dokumenti će se razmijeniti što je prije moguće.

2. Ovaj Sporazum bit će na snazi za period od dvadeset godina od datuma njegovog stupanja na snagu i ostat će na snazi osim ako se ne otkáže u skladu sa stavom 3. ovog člana.

3. Bilo koja Ugovorna strana može, uz davanje pisanog obavještenja drugoj Ugovornoj strani godinu dana unaprijed, otkazati ovaj Sporazum na kraju početnog desetogodišnjeg perioda ili u bilo koje vrijeme nakon toga.
4. U odnosu na investicije izvršene ili stečene prije datuma prestanka ovog Sporazuma, odredbe svih drugih članova ovog Sporazuma nastavit će da važe za dalji period od deset godina od datuma prestanka.
5. Ovaj Sporazum može biti izmijenjen pisanim dogovorom između Ugovornih strana. Bilo koja izmjena stupit će na snagu po istoj proceduri koja se zahtijeva za stupanje na snagu ovog Sporazuma.
6. Ovaj Sporazum će se primjenjivati bez obzira na to da li između Ugovornih strana postoje diplomatski ili konzularni odnosi.

U POTVRDU OVOGA potpisani predstavnici, propisno za to ovlašteni, potpisali su ovaj Sporazum.

SAČINJENO u duplikatu u Sarajevu dana 24.3.2004., u dva originala, na bosanskom/hrvatskom/srpskom, danskom i engleskom jeziku, pri čemu su svi tekstovi jednako autentični. U slučaju razlika u tumačenju, engleski tekst bit će mjerodavan.

Za Bosnu i Hercegovinu
ministar vanjske trgovine i ekonomskih odnosa
Dragan Doko

Za Kraljevinu Dansku
Ambasador
mr. **Johannes Dahl-Hansen**